

PITANJA I ODGOVORI

UVOD

Obično se krajem godine provode analize učinjenog u godini koja je na izmaku. Mogli bismo se pitati gdje smo sada pred kraj 2018. godine i kakvo je stanje zaštite zdravlja na radu i zaštite na radu. Dobro je to učiniti, biti maksimalno objektivni i kritičan te se pitati: je li učinjeno dovoljno, da li se moglo više i bolje učiniti na tom području.

Naravno da se uvijek može bolje i više. No, važno je da je unapređenje zaštite zdravlja na radu trajan posao, da se obavlja u kontinuitetu, da se iznalaze novi načini prepoznavanja kvalitetnih rješenja i unapređenja zaštite zdravlja na radu.

Vrijedno je istaknuti kako postoji i aktivno djeluje interinstitucionalna komunikacijska skupina u koju su uključeni vrlo poduzetni i kreativni stručni djelatnici iz svih institucija koje su na bilo koji način uključene i zainteresirane za kvalitetno uspostavljanje zaštite zdravlja na radu. Stvarnim i praktičnim analizama prezentiraju se podatci u pojedinim djelatnostima o broju i vrsti ozljeda na radu u pojedinim granama djelatnosti. Izneenađujuće je da je visoko pozicionirana djelatnost zdravstva i ozljede na radu djelatnika u bolničkim zdravstvenim ustanovama. Napravljene su analize po pojedinim bolničkim zdravstvenim ustanovama, sa stvarnim događanjima i prezentirane odgovarajućim predstavnicima tih ustanova, s konkretnim prijedlozima rješenja.

Ono što je bitno jest da su rješenja u pravilu jednostavna, ne zahtijevaju dodatna financijska ulaganja ni povećanje troškova poslovanja. Najčešće je u pitanju organizacija rada, odgovarajućim prilaznim i prolaznim putevima bez zapreka, način čišćenja podova, odgovarajuća radna obuća i odjeća, te kratke praktične upute.

Neupitno je da ovakav način rada i praktična analitika s konkretnim prijedlozima rješenja, koji ne povećavaju cijenu rada, dobar put da se potaknu svi oni koji sudjeluju u poslovima zaštite na radu da iznalaze još bolja rješenja zaštite na radu te preveniraju ozljede na radu, izostanke s posla i moguću invalidnost.

1. Ako poslodavac smatra da prema procjeni rizika niti jedno radno mjesto nije radno mjesto s posebnim uvjetima rada, je li u obvezi sklopiti ugovor s doktorom specijalistom medicine rada?

U skladu sa čl. 80., st. 1. važećeg Zakona o zaštiti na radu, poslodavac je obavezan osigurati radnicima usluge medicine rada kako bi se osigurao zdravstveni nadzor primjeren opasnosti, štetnostima i naporima tijekom rada u svrhu očuvanja zdravlja radnika.

Stavkom 2. istog članka propisano je da poslodavac ugovara usluge medicine rada u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Na temelju članka 71. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju osiguranicima, u koje ubrajamo i osiguranike iz članka 7., stavka 1., točke 1. istog Zakona, osiguravaju se i mjere specifične zdravstvene zaštite koje provode doktori specijalisti medicine rada, a koje, u skladu s odredbama važećeg Pravilnika o načinu i postupku izbora doktora specijalista medicine rada, izabiru poslodavci za svoje radnike, u pravilu prema mjestu rada radnika.

Budući da se prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, koja uključuju i mjere specifične zdravstvene zaštite, osiguravaju svim osiguranicima iz članka 7., stavka 1., točke 1., u vezi sa člankom 71. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, dakle svim osobama u radnom odnosu kod poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, poslodavac je u obvezi postupiti u skladu s važećim odredbama propisa o zaštiti na radu i propisa o obveznom zdravstvenom osiguranju te odabrati nadležnog doktora specijalistu medicine rada na način propisan Pravilnikom o načinu i postupku izbora doktora specijaliste medicine rada te time osigurati svojim radnicima pristup uslugama medicine rada.

2. Pripadnik dobrovoljnog vatrogasnog društva ozlijedio se na vježbi. Može li vatrogasna zajednica općine u predmetnom slučaju podnijeti prijavu o ozljedi na radu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje?

Prijavu o ozljedi na radu ovlaštena je podnijeti vatrogasna zajednica, u skladu sa čl. 128., st. 2. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao organizator vježbi na kojima je osoba koja je pripadnik dobrovoljnog vatrogasnog društva ozlijeđena.

Nakon zaprimanja tiskanice prijave o ozljedi na radu Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) će prethodno provjeriti je li navedena osoba osigurana putem tiskanice T5 na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu u posebnim okolnostima, u skladu sa člankom 16., stavkom 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju te člankom 5. važećeg Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osi-

guranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti. U slučaju da osoba nije osigurana u skladu s navedenim odredbama, prijavu o ozljedi na radu HZZO će odbaciti.

U protivnom HZZO će nakon provedenog postupka donijeti meritornu odluku. Ako se predmetna ozljeda prizna za ozljedu na radu, osigurana osoba ostvaruje prava u skladu sa člankom 6., stavkom 3. navedenog Pravilnika.

3. Na osnovi podnesene prijave o ozljedi na radu Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje rješenjem je priznao radniku prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti. Ima li navedeni radnik u sklopu priznatih prava i pravo na troškove prijevoza u svezi s liječenjem predmetne ozljede, jer je njegovo prebivalište značajno udaljeno od zdravstvene ustanove u koju odlazi na terapije?

U skladu sa čl. 62., st. 4. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju osigurana osoba ostvaruje pravo na naknadu troškova prijevoza ako je zbog korištenja zdravstvene zaštite radi priznate ozljede na radu upućena iz mjesta svojeg prebivališta, odnosno boravišta u ugovornu zdravstvenu ustanovu, odnosno ordinaciju ugovornog doktora privatne prakse ili ugovornom isporučitelju pomagala, neovisno o udaljenosti od mjesta polaska do mjesta upućivanja.

Osiguranik neće imati pravo na naknadu takvog troška ako je prema posebnim propisima oslobođen plaćanja troškova prijevoza (primjerice priznato pravo na besplatan prijevoz osoba određenih profesija), sve u skladu sa čl. 21. važećeg Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Osigurana osoba pravo na naknadu troškova prijevoza ostvaruje na osnovi putnog naloga izdanog od izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite koji je izdao uputnicu za traženu zdravstvenu zaštitu, odnosno ovlaštenog radnika HZZO-a za ostvarivanje prava na ortopedsku i druga pomagala, u skladu s posebnim općim aktom HZZO-a o ortopedskim i drugim pomagalima.

Pod troškovima prijevoza podrazumijevaju se troškovi prijevoza javnim prijevoznim sredstvima gradskog, međugradskog, odnosno međunarodnog prometa po najnižoj cijeni i prema najkraćoj relaciji prema službenom daljinomjeru javnog prijevoznika. Iznimno osiguranoj osobi se zbog njezinog zdravstvenog stanja prema prethodnom odobrenju nadležnog liječničkog povjerenstva HZZO-a, a na prijedlog izabranog doktora, može odobriti korištenje skupljeg javnog prijevoznog sredstva, sve u skladu sa člankom 28. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti.

4. Radnik se ozlijedio kada je, nakon što je došao na posao, poslije određenog vremena sišao stepenicama do glavnog ulaza tvrtke poslodavca kako bi, kako je utvrđeno zapisnikom o provedenom inspekcijskom nadzoru, predao

prijatelju privatni paket, a vraćajući se u ured zapeo je o tepih i pao, pri čemu je zadobio teže ozljede glave. Radi li se u predmetnom slučaju o ozljedi na radu?

U navedenom slučaju nastanak ozljede nije vezan s obavljanjem poslova na osnovi kojih je ozlijeđena osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, već se radi o obavljanju poslova osobne prirode za vrijeme radnog vremena koji se ne mogu dovesti u kontekst radno-pravne aktivnosti. Stoga, u predmetnom slučaju, postoje prepreke za priznavanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu iz članka 67., točke 2. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, prema kojoj se odredbi ozljedom na radu, u smislu navedenog Zakona, ne smatra ozljeda do koje je došlo zbog aktivnosti koje nisu u vezi s obavljanjem radnih aktivnosti.

*Veronika Laušin, dr. med. spec.
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*